

Abstrakt

Cieľ: Hlavným cieľom práce bola analýza základnej charakteristiky harm reduction služieb (typy, dostupnosť a pôsobnosť programov), analýza klientely harm reduction programov, poskytovaných intervencií, financovania a postavenia harm reduction služieb v rámci systému starostlivosti o užívateľov drog.

Východiská: Harm reduction prístup je obsiahnutý v rámci drogovej politiky Európskej únie a je zároveň jednou zo zložiek Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky. Aj napriek tomu neexistuje súhrnný materiál, ktorý by analyzoval dostupné HR služby na Slovensku.

Popis výskumného súboru: Výskumný súbor tvorili poskytovatelia terénnych programov, kontaktných nízkoprahových centier a poskytovatelia substitučnej liečby. Oslovené boli harm reduction organizácie, Centrá pre liečbu drogových závislostí (CPLDZ) a psychiatrické ambulancie so špecializáciou v obore medicína drogových závislostí. Výskumný súbor dotazovaný buď e-mailom alebo telefonicky nakoniec tvorili 4 HR organizácie, 6 Centier pre liečbu drogových závislostí a 15 ambulancií so špecializáciou drogových závislostí. Po niekoľkých výzvach vyplnenia dotazníku, sa do výskumu zapojilo 100% opýtaných HR organizácií, 33% CPLDZ a 6% z opýtaných ambulancií so špecializáciou drogových závislostí.

Metódy: Zber dát bol realizovaný formou dotazníkového šetrenia. Dotazník bol štruktúrovaný do 4 základných oblastí. Dáta boli následne spracované do tabuliek a grafov pomocou programu Microsoft Excel.

Výsledky: V Slovenskej republike fungovalo v roku 2013 7 nízkoprahových služieb, ktoré boli poskytované štyrmi organizáciami. Výmenné programy sú dostupné celkovo v piatich mestách (Bratislava, Trnava, Nitra, Sereď a Košice), to znamená, že pre celé východné Slovensko je dostupný výmenný program iba v jednom meste. Rozpočet 2/3 služieb sa od roku 2011 do roku 2013 výrazne znížil (u dvoch respondentov sa zredukoval na polovicu), čo je následkom toho, že 87,50% programov nemá peniaze na vývoj služby, ktorý je odrazom potrieb klientov. Sedem z ôsmich poskytovateľov služieb nemá zdroje na pokrytie dostatočného materiálneho zabezpečenia služby. Aj po 20 ročnej histórii fungovania harm reduction služieb vnímajú HR programy svoje postavenie v systéme služieb nedocenené, necítia dostatočné finančné ohodnotenie a uznanie odbornej kvality v svojom odbore.

Záver: Bakalárska práca poskytuje súhrnné informácie o charakteristike, dostupnosti, klientele, financovaní a postavení HR služieb na Slovensku. Výsledky výskumu sú použiteľné ako argument na dobudovanie služieb a na potrebu investovania štátu do HR programov.

Kľúčové slová: harm reduction prístup, typológia služieb, analýza, verejné zdravie, Slovenská republika